

چهاره روز

در برابر تحریم

رضا نوشادی، مدیرعامل شرکت مهندسی و توسعه‌ گاز با بیان اینکه اسمال بیش از هزار کیلومتر خطوط لوله انتقال گاز به بهره‌برداری می‌رسد که بیش از ۵۰ه‌درصد آن در استان سیستان و بلوچستان است، اعلام کرد: گاز طبیعی به شهر زابل رسیده است. او با بیان اینکه این شرکت هیچ پروژه نیمه‌تمامی ندارد و این موضوع در هیچ‌وزارتخانه‌ی سابقه ندارد، از اجرای طولانی‌ترین حفاری افقی زیردریایی خاورمیانه خبر داد و گفت: پروژه خط لوله گاز ۱۳۰ کیلچی از زیر آب «بندرعباس – لافت – گوزرین» را تا یک ماه آینده اجرا می‌کنیم.

آنچه این مقام نفتی می‌گوید؛ تنها بخشی از توانمندی‌های صنعت نفت و گاز ایران است، آن‌هم در شرایط سخت تحریم و چه بسا اگر تحریم‌ها برداشته شود، بسیاری از طرح‌های کلان این صنعت به بهره‌برداری رسیده و منافع آن نصیب مردم و اقتصاد ایران شود. واضح است که تحریم‌ها، سختی‌ها و چالش‌های زیادی را به همراه داشته اما دست‌کم می‌شود از این تنگناها و مشقت‌ها فرصت ساخت و گذاشت تا امنیت انرژی به خطر نیفتد. البته نکته بسیار مهم این است که هنر را تنها به توزیع و عرضه هرچه بیشتر انرژی در داخل محدود نسازیم. به امید روزی که شاهد وصل جریان گاز ایران به دیگر نقاط جهان باشیم و نگذاریم زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز ایران محدود و محصور در مرزها شود. در این صورت شاهد تیلور ظرفیت‌ها و توانمندی‌های داخلی ایرانیان خواهیم بود و چه بسا بسیاری از شرک‌ت‌های ایرانی در صنعت نفت و گاز منطقه و جهان نقش مؤثری ایفا کنند.

نقد خبر

راپرت رانت خودروسازی

خبر: در شرایطی که بحث بر سر هدفمندی یارانه‌ها و حذف رانت ارز ترجیحی داغ است، اردشیر مهرپوری، عضو کمیسیون اجتماعی مجلس، در توئیتر نوشت: «یکی از جاهایی که باید یارانه‌اش حذف شود، یارانه‌ای است که از جیب و جان مردم به‌خودروسازان داده می‌شود؛ خودروهای بر مصرف و کم‌بیمنی و کم‌کیفیت هم‌سرمایه ملی را توسعه‌یافته، هم‌جیب مردم را خالی کرده و هم جانشان را گرفته‌است.»

نقد: صنعت خودروسازی چندان نمی‌تواند در یافت یارانه ناحق متهم نشود؛ زیرا اگر کالا یا خدماتی را راپین‌تر از قیمت واقعی در یافت می‌کند، باز هم مزیتی نسبت به سایر صنایع کشور ندارد و از نعمتی قانونی که در دست یا غلط در کشور توزیع می‌شود، به‌فقد توان استفاده کرده‌است؛ اما ماجرای رانت خودروسازی چیزی دیگری است که احتمالا منظور این نماینده مجلس نیز از مطرح کردن یارانه خودروسازی، همین موضوع بوده‌است. به‌نظر می‌رسد در شرایطی که دولت به‌دنبال اقیاع آفاسی عمومی برای هدفمندسازی یارانه کالا‌های آفاسی است، اگر حرکتی هم در مسیر حذف رانت‌های ناحق به صنایع و حوزه‌های سوگلی اقتصاد، ازجمله صنعت عریض و طول خودرو یا تولیداتی بی‌کیفیت انجام شود، هم خوشحالی مردم خواهد بود و هم می‌تواند با سرعتی‌ورای تصور به‌هدف دولت برای توزیع عادلانه اصابت کند. جامعه ایرانی بارها از دولت‌ها خواسته صنعت خودروسازی را از زیر چتر حمایتی خود خارج کند؛ اما رانت خودروسازی چنان ریشه در همه شئون اقتصاد ایران دوانده‌که تقریبا هیچ‌یک از دولت‌ها قدم در این راه نگذاشته‌اند. آیا دولت سیزدهم می‌تواند در این حوزه، نخستین دولت باشد؟

خبر

وام کمک ودیعه مسکن ابلاغ شد

بانک مرکزی در بخشنامه‌ای شرایط پرداخت تسهیلات کمک ودیعه مسکن را به بانک‌های عامل ابلاغ کرد. به گزارش همشهری، در بخشنامه این بانک به بانک‌های عامل مقرر شده است که تسهیلات کمک ودیعه مسکن با نرخ مصوب شورای پول و اعتبار (۱۸ درصد) و با دوره بازپرداخت حداکثر ۵سال به متقاضیان واجد شرایط پرداخت شود.

رقم این تسهیلات در شهر تهران ۶۰میلیون تومان، مراکز استان‌ها و شهرهای بالای ۲۰۰هزار نفر جمعیت ۴۵میلیون تومان و در سایر نقاط شهری ۳۵میلیون تومان است و در مجموع ۴۰هزار میلیارد تومان برای پرداخت این تسهیلات مدنظر قرار گرفته‌است. بانک مرکزی سهمیه تکلیفی هر بانک در سرفصل پرداخت تسهیلات ودیعه مسکن را مشخص کرده که بالاترین رقم آن معادل ۷هزار میلیارد تومان به بانک مسکن و پایین‌ترین رقم هم معادل ۱۱۰میلیارد تومان به مؤسسه اعتباری ملل اختصاص دارد.

نکته قابل توجه این است که نحوه معرفی متقاضیان واجد شرایط برای بهره‌مندی از تسهیلات ودیعه مسکن طبق سامانه وزارت راه و شهرسازی خواهد بود که جزئیات آن اعلام خواهد شد.

۴۰٫۰۰۰ میلیارد تومان	کل اعتبار وام ودیعه
۶۰ میلیون تومان	وام ودیعه در تهران
۴۵ میلیون تومان	وام ودیعه در مراکز استان‌ها و کلانشهرها
۳۵ میلیون تومان	وام ودیعه در سایر نقاط شهری

یارانه

هم منتفی است و فعلا تنها قرار است شیوه و نحوه فروش نان تغییر کند؛ به‌ترتیبی که هر شهروند با کارت‌های بانکی مرتبط با کارت ملی‌اش بتواند نان بخرد. در یک هفته اخیر، پس از قطع سهمیه آرد دولتی صنف و صنعت و حذف ارز ۴۲۰۰تومانی ماکارونی، اظهار نظر‌های پراکنده و ناقص برخی مسئولان، فضای جامعه را ملتهب کرده‌است. اما اطلاعات دریافتی همشهری نشان می‌دهد براساس الگوی در دست تهیه در ستاد اقتصادی دولت، با محوریت تیم ویژه مستقر در وزارت اقتصاد، قرار است یک زیرساخت جدید برای فروش نان ایجاد شود. دست‌اندر کاران این زیرساخت هوشمند معتقدند با اجرای این برنامه، انواع نان سنتی، شامل: سنگک، لواش، بربری و تافتون ارزان‌تر از قیمت‌های فروش فعلی به‌دست مصرف‌کنندگان خواهد رسید.

طبق این گزارش، از چندی پیش وزارت اقتصاد از شرکت‌های متخصص در حوزه خدمات پرداخت برای همکاری دعوت کرده و تاکنون یکی از شرکت‌های فعال حوزه پرداخت الکترونیک وارد عمل شده که در حال وارد کردن کارتخوان‌های ویژه برای نصب در نانوائی‌های سنتی است. گفته می‌شود در صورت موفق بودن اجرای این طرح در استان‌های معین، در نهایت یارانه کالا‌های مشمول ارز ۴۲۰۰تومانی از طریق این سامانه جدید توزیع خواهد شد؛ البته فعلا اولویت نخست، تغییر شیوه فروش نان‌های سنتی با بهره‌گیری از این سامانه پرداخت خواهد بود.

۲ماه فرصت آزمایشی

به گزارش همشهری، تغییر الگوی فروش نان در گام نخست به‌صورت پایلوت در ۱۲استان اجرایی خواهد شد که یک استان آن زنجان خواهد بود. قرار شده پس از اجرایی آزمایشی و رفع ایرادهای احتمالی، این شیوه به‌تدریج در سراسر کشور اجرا شود. دلیل اراده دولت برای تغییر شیوه پرداخت یارانه آرد و نان هم این است که هم‌اکنون هر کیسه آرد ۴۰کیلوگی با قیمت ۲۸هزار تومان تحویل نانوائی‌ها می‌شود؛ درحالی‌که هر کیسه آرد در مرزها با قیمت ۸۰۰هزار تومان به کشورهای همسایه قاچاق می‌شود. طبق آمارهای موجود فاصله ۲۰برابری بین قیمت آرد دولتی در داخل کشور و در کشورهای همسایه، زنگ بحران را به صدا درآورده؛ زیرا بخشی از یارانه ۴۲۰۰تومانی آرد به شیوه‌های مختلف به کشورها دیگر منتقل می‌شود.

برنامه دولت چیست؟

دولت با هدف ایجاد جذابیت برای گندم‌کاران، در

اقتصاد

عکس همشهری امیر احمد

همشهری، طرح دولت برای اصلاح فرایند توزیع یارانه آرد را تشریح می‌کند

فروش نان، ثبات قیمت، تغییر روش

نان نه گران می‌شود، نه سهمیه‌بندی؛ فقط شیوه فروش آن در نانوائی‌ها تغییر می‌کند

مرحله نخست قیمت خرید تضمینی گندم را از ۹۵۰۰تومان مصوب مجلس به ۱۲هزار تومان افزایش داده و در مرحله بعدی تصمیم دارد تا بازار آرد را هم سامان داده و جلوی قاچاق آن را بگیرد؛ البته بدون اینکه به مصرف‌کننده نهایی نان، فشاری وارد شود. اطلاعات دریافتی همشهری نشان می‌دهد ستاد اقتصادی دولت پس از اسلایغ قانون بودجه ۱۴۰۱ و با هدف اجرای تکلیف قانونی مجلس در خصوص حذف ارز ۴۲۰۰تومانی کالا‌های اساسی بررسی‌های کارشناسی را آغاز کرده، اما برای اجرای نهایی این طرح به زمان نیاز دارد؛ زیرا هنوز برخی جزئیات و پیامدهای طرح مدنظر نهایی نشده‌است. باید توجه داشت، قانونگذار دولت را مکلف کرده با هدف اجرای تکلیف قانونی مجلس در خصوص حذف ارز ۴۲۰۰تومانی کالا‌های اساسی بررسی‌های کارشناسی را آغاز کرده، اما برای اجرای نهایی این طرح به زمان نیاز دارد؛ زیرا هنوز برخی جزئیات و پیامدهای طرح مدنظر نهایی نشده‌است. باید توجه داشت، قانونگذار دولت را مکلف کرده با هدف اجرای تکلیف قانونی مجلس در خصوص حذف ارز ۴۲۰۰تومانی، قیمت کالا‌های اساسی نیزساخت جدید برای فروش نان ایجاد شود. دست‌اندر کاران این زیرساخت هوشمند معتقدند با اجرای این برنامه، انواع نان سنتی، شامل: سنگک، لواش، بربری و تافتون ارزان‌تر از قیمت‌های فروش فعلی به‌دست مصرف‌کنندگان خواهد رسید.

طبق این گزارش، از چندی پیش وزارت اقتصاد از شرکت‌های متخصص در حوزه خدمات پرداخت برای همکاری دعوت کرده و تاکنون یکی از شرکت‌های فعال حوزه پرداخت الکترونیک وارد عمل شده که در حال وارد کردن کارتخوان‌های ویژه برای نصب در نانوائی‌های سنتی است. گفته می‌شود در صورت موفق بودن اجرای این طرح در استان‌های معین، در نهایت یارانه کالا‌های مشمول ارز ۴۲۰۰تومانی از طریق این سامانه جدید توزیع خواهد شد؛ البته فعلا اولویت نخست، تغییر شیوه فروش نان‌های سنتی با بهره‌گیری از این سامانه پرداخت خواهد بود.

رصد بازار نان در باب‌همایون

برآوردهای اولیه کارشناسی در وزارت اقتصاد نشان می‌دهد با تغییر الگوی فروش نان، تقاضاهای بالاتر از الگوی مصرف، واقعی شده و جلوی قاچاق آرد گرفته خواهد شد. برنامه این است که این الگو تا اماه آینده نهایی و نظام فروش نان بر بستر سامانه الکترونیک جدید در کل کشور حاکم شود. در برنامه طرحی شده برای نان مورد مصرف هر خانوار، سقفی تعیین شده، اما این سقف اعلام نمی‌شود تا الگوی مصرف هر فرد و خانوار مشخص شود. از سوی دیگر اتاق رصد بازار نان در ساختمان وزارت اقتصاد تشکیل خواهد شد تا با همکاری بانک‌های عامل میزان مصارف غیرطبیعی و خارج از عرف نان شناسایی

حامل‌های انرژی در دستور کار نیست

طبق اطلاعات دریافتی همشهری، در چارچوب برنامه اخیر دولت، تغییر شیوه الگوی سهمیه‌بznین دیگر حامل‌های انرژی منتفی است؛ هرچند بررسی دستگاه‌های ذربط نشان می‌دهد این تغییر الگوی فروش سوخت که به‌صورت پایلوت در جزیره کیش اجرا شده، موفق بوده، اما ستاد اقتصادی دولت به این نتیجه رسیده که اولویت را به تغییر شیوه ارز ۴۲۰۰تومانی بدهد؛ به همین دلیل بحث اصلاح بازار حامل‌های انرژی از دستور کار خارج شده‌است.

نقشه فقر مسکن ایران به روایت وزارت رفاه

مسکن در ایران گفت: نرخ عدم‌دسترسی به مسکن مقرون‌به‌صرفه در مناطق شهری ۴۹ درصد (۹.۵ میلیون خانوار) و نرخ بدمسکنی در مناطق روستایی ۴۰درصد (۲.۴میلیون خانوار) است. او همچنین به بررسی شاخص‌های فقر مسکن در دهه ۹۰ پرداخت و گفت: شاخص عدم‌دسترسی مقرون به‌صرفه در این بازه زمانی دارای روند افزایشی بوده به‌طوری‌که در سال ۱۳۹۰ حدود ۲۳ درصد و در سال ۱۳۹۹ حدود ۴۱ درصد خانوارهای کشور دارای سهم مسکن بیش از ۳۰ درصد در زندگی‌شان بوده‌اند. شهاب افزود: نرخ متوسط کشوری بدمسکنی (خانوار دارای حداقل یک محرومیت مسکن) در کشور در سال ۱۳۹۹ بالغ‌بر ۱۹ درصد است که در این میان بالاترین نرخ بدمسکنی مربوط به استان هرمزگان با ۶۴.۷۵درصد و پایین‌ترین نرخ بدمسکنی مربوط به استان ایلام با ۴.۳۲درصد است. شهاب، آمار خانوارهای فاقد مسکن مقرون‌به‌صرفه در سال ۱۳۹۹ را نیز اعلام کرد و گفت: نرخ متوسط کشوری این شاخص ۴۱ درصد است که تهران با ۸۱درصد بالاترین نرخ و خراسان جنوبی با ۹درصد پایین‌ترین آمار دارد.

چرخه نانوائی‌ها حذف شود. طبق این گزارش، وزارت اقتصاد این امکان را برای دیگر شرکت‌های پرداخت الکترونیک ایجاد کرده که بتوانند قرارداد ببندند و کار تخوان‌های ویژه فروش نان سنتی را وارد و نصب کنند. در این کار تخوان‌ها، به جای وارد کردن رقم پرداختی نان، مردم میزان یا تعداد نان مورد نیازشان را به تفکیک نوع نان اعم از سنگک، تافتون، لواش و بربری به‌صورت ساده و کندجی وارد و پس از آن نان را با قیمت فعلی و حتی ارزان‌تر خریداری می‌کنند.

به این ترتیب مردم دیگر کاری به محاسبات قیمت نان بین دولت و نانوائی‌ها و همچنین میزان آرد تخصصی به نانوائی‌ها ندارند و تنها نان را می‌خرند و به خانه می‌برند. از سوی دیگر، براساس داده‌های به‌دست آمده، میزان واقعی نان فروش رفته و میزان آرد مصرف شده در هر نانوائی مشخص و انحرافی در مصرف آرد به‌عنوان فروش غیرقانونی یا قاچاق کد ملی‌اش متحمل خواهد بود، بتواند نان بخرد. البته سایر اعضای خانوار هم که اطلاعات آنها در سامانه شده، در گام‌های بعدی دولت براساس الگوی‌های تعریف شده می‌تواند حتی نان را با قیمت ارزان‌تر به گروه‌های هدف از جمله خانوارهای کم‌درآمد و زنان سرپرست خانوار تخصصی دهد؛ یعنی این امکان به‌وجود می‌آید که نان با قیمت متفاوت، متناسب با مصارف منطقه‌ای، بسته به روستا و شهر، براساس کد ملی در اختیار مصرف‌کنندگان قرار گیرد.

فروش نان به اتباع خارجی

اینان به اتباع خارجی با قیمت‌زاد فرورخته می‌شود؟ دولت چنین برنامه‌ای ندارد و هرگز تصمیم ندارد که این افراد را، به‌عنوان مهمانان ایران، از دریافت نان سنتی محروم کند، ولی اتباع خارجی مقیم ایران به ثبت اطلاعات خود در سامانه‌هایی که اعلام خواهد شد ملزم خواهند شد تا میزان مصرف نان و آرد برای دولت قابل رهگیری باشد. به همین دلیل قرار شده به‌زودی سازمان هدفمندی یارانه‌ها و دیگر نهادهای مسئول سامانه‌ای را اعلام کنند تا اتباع دیگر کشورها اطلاعات شناسه خود را در آن ثبت کنند و بر مبنای آن از تسهیلات خرید نان با قیمت یارانه‌ای بهره‌مند شوند. آمارهای دولتی نشان می‌دهد ۸۱درصد گندم مصرفی در سال صرف تولید و مصرف نان‌های سنتی می‌شود و بقیه آن به تولید کالا‌های دیگر شامل ماکارونی، بیسکویت، کیک و نان‌های فانتزی اختصاص دارد. سهم نان‌های فانتزی در تهران ۲۰درصد و در دیگر استان‌ها بین ۱ تا ۷درصد برآورد شد.

پرداخت یارانه جبرانی برای اقلم کالا

مسئله دیگر روی میز دولت، تصمیم‌گیری درباره شیوه پرداخت یارانه لبنیات، تخم‌مرغ، گوشت مرغ و روغن است. ستاد اقتصادی دولت به این اجماع رسیده که باید مدل توزیع یارانه این کالا‌ها متفاوت از الگوی نان‌های سنتی باشد. سازمان برنامه و بودجه، وزارت جهادکشاورزی و وزارت صمت پیشنهادهای خود را در باره رقم یارانه جبرانی به ازای حذف ارز ۲۲۰۰ به رئیس‌جمهور ارائه داده‌اند، اما مقرر شده پس از ارزیابی‌های کارشناسی رقم نهایی برای یارانه جبرانی نقدی را رئیس‌جمهوری تعیین و ابلاغ کند. گفته شده این یارانه به همه مردم براساس سقف بودجه مصوب دولت پرداخت خواهد شد.

خانوارهای ایرانی مستاجر هستند	۱۹ درصد
تهران با ۲۹٫۳درصد جمعیت اجاره‌شین، بیشترین میزان اجاره‌شینی را در ایران دارد	۳۹٫۳ درصد
آذربایجان شرقی با اجاره‌نشینی ۷٫۴درصد از کل جمعیت، کمترین تعداد مستآجران را دارد	۷٫۴ درصد
مستآجران روستایی بالای ۳۰درصد از کل هزینه زندگی را صرف مسکن می‌کنند	۶ درصد
مستآجران شهرنشین مجبورند بیش از ۳۰درصد هزینه زندگی را برای تأمین مسکن صرف کنند	۹۴ درصد
خانوارهای مستآجر شهردی دچار فقر مسکن هستند	۳۷ درصد
خانوارهای مستآجر روستایی دچار فقر مسکن هستند	۱۷ درصد

هم‌شهری

گزارش

ارز ترجیحی جیب چه کسانی را پر کرد؟

کاسبان دلار ۴۲۰۰تومانی در محاصره

شهر دلار ۴۲۰۰تومانی باید از سر اقتصاد ایران کم شود و یارانه‌ای که از این طریق هدر می‌رود، مستقیم به ذی‌نفع نهایی، یعنی مردم برسد. این یک توافق نانوشته میان دولت، مجلس، کارشناسان و مردم است. البته به‌واسطه حساسیت موضوع و تأثیر آن بر معیشت خانوارها، راه درازی تا اجرای کامل دارد؛ اما ثمرات آن، به‌خصوص دست بردگان رانت ارز ترجیحی، از هم اکنون مشخص و قابل اثبات است. به‌گزارش همشهری، وقتی دولت دوازدهم سیاست توزیع ارز ترجیحی با قیمت دلار ۴۲۰۰تومانی را اجرا کرد، فاصله قیمت ارز آزاد دولتی کمتر از ۲هزار تومان در هر دلار بود؛ اما همان زمان هم اغلب کارشناسان نسبت به رانت‌زایی این سیاست و تبعات آن برای اقتصاد ایران هشدار داده و خواستار حذف آن شدند. بعدتر اما، وقتی قیمت دلار در بازار آزاد به محدوده ۲۰هزار تومان رسید، تبعات این مصیبت به‌مراتب بزرگ‌تر و مشهودتر شد تا جایی که عملاًبخش قابل‌توجهی از توان مالی و ارزی دولست را مصرف خود کرد. سیاستی که البته به‌نام عامه مردم اجرایی می‌شد ولی در مجموع بهره‌عمده آن به کسانی می‌رسید که می‌توان آنها را کاسبان رانت ارز ترجیحی لقب داد. حالا با حذف ارز ترجیحی از اقتصاد ایران، قرار است رابطه توزیع ثمرات این یارانه عظیم معکوس شود؛ به‌گونه‌ای که بهره‌مندی از این یارانه عظیم به سفره خانوارها برسد و دسترسی کاسبان رانت ارزی به آن قطع شود.

اعداد دروغ نمی‌گویند

گزارش‌های سلسل‌زمان برنامه‌بودجه حاکی است در طول دوره تخصیص ارز ترجیحی یعنی از اواخر فروردین ۱۳۹۷تاکنون، سالانه ۲۵ تا ۲۵میلیارد دلار و در مجموع بیش از ۱۰۰میلیارد دلار از دارایی‌های ارزی کشور بر مبنای دلار ۴۲۰۰تومانی صرف توزیع یارانه کالا‌های اساسی شده درحالی‌که در همین بازه زمانی و باوجود تخصیص بی‌کم‌وکاست ارز ترجیحی، کالا‌های اساسی مشمول دریافت ارز بیش از ۱۰۰درصد افزایش قیمت را تجربه کرده‌اند. حتی قیمت آرد که بخشی از آن از محل واردات گندم تأمین شده نیز با تورم ۵۰درصدی در ۳سال روبرو بوده است. گزارش نهادهای امنیتی نشان می‌دهد دلار ۴۲۰۰تومانی عمدتاً تا کارآمد بوده و بخش بزرگی از آن عمدتاً هدر رفته و به هدف اصابت نکرده‌است.

همسایگان یارانه‌خوار

در چند ماه اخیر که بحث حذف دلار ۴۲۰۰تومانی جدی‌تر شد، گزارشی از بررسی‌های امنیتی منتشر شد که نشان می‌دهد دامنه نفوذ یارانه کالا‌های اساسی ایران تا عمق ۲۰۰کیلومتری برخی کشورهای همسایه نیز گسترش یافته و عملاً یک‌سوم از کل یارانه‌ای که در قالب تخصیص ارز ترجیحی برای تأمین نیاز جمعیت ۸۵میلیون نفری ایران اختصاص می‌یابد، مستقیم از مسیر صادرات یا قاچاق معکوس، سر از سفره همسایگان درمی‌آورد. طبق آفکارشناسی‌های انجام شده در ۲۲۰۰تومانی، باوجود عدم سردم ایران به‌طور کلی با هدفموم ارز ۴۲۰۰توجهی آشنا نیستند و ۸درصد هم که اظهار کرده‌اند این مفهوم آشنا هستند، احساسشان این است که این سیاست نتیجه‌بخش نبوده و به اهداف موردنظر برای حمایت از معیشت مردم اصابت نکرده‌است. جالب‌توجه آنکه آمارهای رسمی هم احساس معیشت مردم را تأیید می‌کند. طبق آمار، توزیع دلار رانتی و ارزان، با نرخ ۴۲۰۰تومان، نه‌تنها به کاهش نابرابری اجتماعی و اقتصادی کمک نکرده، بلکه رانت و فساد را تشدید کرده، چنان‌که هم‌اکنون میزان مصرف گوشت، در دهک ثروتمند جامعه به ۱۸برابر میزان مصرف این کالای ضروری تبدیل شده است. در دهک فقیر رسیده‌است. با این حساب، یک‌طرفه برنده توزیع رانت دلار ۴۲۰۰تومانی، کسانی هستند که کالا‌های تولید شده با قیمت یارانه‌ای را با قیمت آزاد و از طریق صادرات یا قاچاق غذا می‌فروشند و نان را به‌حساب نانوائیان واریز داخل کشور نیز کمک‌های بالای در آمدی و ثروتمندان بوده‌اند که با وجود توانایی مالی، بر سر سفره‌ای نشسته‌اند که به اسم کمک یا اقشار ضعیف گسترده شده‌بود.

برندگان دانه‌درشت

وقتی کالایی با تخصیص یارانه از بیت‌المال با قیمت غیرواقعی عرضه می‌شود، هر کسی که بیشتر از آن کالا استفاده کند، برنده محسوب می‌شود؛ اما در مورد تخصیص دلار ۴۲۰۰به واردات، بزرگ‌ترین برندگان کسانی هستند که شش تأمین‌کننده این کالاها را ایفا می‌کنند؛ زیرا به‌واسطه اختلاف قیمت کالای یارانه‌ای و آزاد در اقتصاد، کوچک‌ترین بازی در این بازی می‌تواند سودهای قابل‌توجهی نصیب آنها کند. گزارش‌های نهادهای امنیتی نشان می‌دهد برخی واردکنندگان بهره‌مند از این رانت ارزی، در ۳سال گذشته، به‌دفعات برای وارد کردن فشار به نهادهای تصمیم‌گیر، کشتی‌های حامل کالا‌های اساسی و نهادهای دامی را خارج از بنادر ایران نگه داشته‌اند. تعدادی از واردکنندگان هم که سهم و دست برتر در بازار تأمین این اقلام دارند، با خودسدری از واردات و ترخیص این کالا‌ها برای حفظ رانت ارز ۴۲۰۰تومانی به دولت فشار وارد کرده‌اند. این داخلی نسبت به تخصیص ارز ترجیحی برای تأمین غذا، کالا‌های اساسی و نهادهای دامی اقدام می‌کرد ولی بازهم به‌جای وفور کالای یارانه‌ای در بازار، مصرف‌کننده نهایی به‌خصوص در حوزه کشاورزی و دام‌پروری مجبور بود نهاده موردنیاز خود را از بازار سیاه و با قیمت چند برابری از دلان و واسطه‌ها خریداری کند. وزارت اوضاع در توزیع رانت ارزی میان واردکنندگان به‌قدری بوده که از سال ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰، نهادهای امنیتی و نظارتی در قالب ۸گزارش مستقل، به دولت قبل هشدار داده بودند که این سیاست به‌هدف منوط اصابت نکرده و حتی باعث اختلال در بازار و فساد گسترده شده‌است.

به گزارش این نهادها آمده‌بود واردکنندگان بزرگ در بازار نهادهای دامی، در یک اتحاد نانوشته و با ارائه فاکتورهای صوری به‌دستگاه‌های اجرایی، ارز‌های رانتی هنگفتی را دریافت و به‌حساب‌های خود در خارج کشور منتقل کرده‌اند و باوجود دریافت یارانه ارزی هنگفت از دولت، عملاً قیمت‌گذاری این کالاها را به نفع خود در دست گرفته‌اند. این واردکنندگان، یک طبق برآورد نهادهای نظارتی، تعداد آنها کمتر از انگشتان یک دست است، حتی در قبال دریافت ارز ترجیحی، بازهم مابازای ریالی آن را به‌حساب بانک مرکزی واریز ادامه در نکرده‌اند، بلکه ادامه با پیش‌فروش نهاده‌ها صفحه۱۶مورد به تولیدکنندگان دام و طیور، پشت پرداخت آنها را باواسطه به‌حساب بانک مرکزی واریز کرده‌اند.